

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 13 OKT 2014
Betreft Instemming gewijzigd winningsplan Veendam

Ons kenmerk
DGTEM-EM / 14135221

Bijlage(n)
-

Besluit van de Minister van Economische Zaken:

1. Onderwerp aanvraag

Van Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. (hierna: Nedmag) is op 26 maart 2013, gedateerd 26 maart 2013, een aanvraag ontvangen tot instemming met het gewijzigd winningsplan Veendam, op grond van artikel 34, tweede lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw).

Het winningsplan betreft het zoutvoorkomen Veendam, gelegen in de gemeente Veendam.

De Minister van Economische Zaken (hierna: Minister van EZ) is op grond van artikel 34, derde lid, Mbw bevoegd te beslissen op deze aanvraag.

2. Samenhang met andere procedures

Met toepassing van artikel 3.10, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) besluit de Minister van EZ om, in afwijking van artikel 34, vierde lid, van de Mbw, bij de voorbereiding van het besluit tot instemming met het gewijzigde winningsplan Veendam afdeling 3.4 van de Awb toe te passen.

Bij besluit van 27 maart 2002, kenmerk ME/EP/MA/02010933, is ingestemd met een ontginningsplan voor het zoutvoorkomen Veendam voor de winning van zout.

Het onderhavige gewijzigd winningsplan voor het zoutvoorkomen Veendam, wordt aangemerkt als een verzoek tot wijziging van het instemmingsbesluit van 27 maart 2002, kenmerk ME/EP/MA/02010933, zoals gewijzigd bij het besluit van 28 juni 2004, kenmerk ME/EP/UM/4026852.

3. Adviezen naar aanleiding van deze aanvraag

Staatstoezicht op de mijnen (hierna: Sodm) heeft op 1 oktober 2013 op verzoek van de Minister van EZ advies uitgebracht over de aan het besluit te verbinden voorschriften (kenmerk:13163710). Sodm adviseert –met in achtname van de nader omschreven voorwaarden- in te stemmen met het winningsplan.

De Technische commissie bodembeweging (hierna: Tcbb), heeft overeenkomstig artikel 35, tweede lid, Mbw op 9 januari 2014 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/13198284). De Tcbb onderscheidt in haar advies twee componenten die zich bij bodembeweging voordoen: bodemdaling en bodemtrilling.

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energiemarkt

De Tcbb ziet op grond van het winningsplan en het ingewonnen advies van Sodm geen bezwaar om in te stemmen met het gewijzigd winningsplan Veendam.

DGETM-EM / 14135221

4. Voorbereiding besluit

Op 28 januari 2014 is door de Minister van EZ een ontwerp van het besluit aan Nedmag gezonden. Op 4 februari 2014 is een kennisgeving over dit onderwerp gepubliceerd in de Staatscourant en in het blad "De Veendammer".

Het ontwerpbesluit en de bijbehorende stukken hebben van 5 februari 2014 tot en met 19 maart 2014 ter inzage gelegen op het gemeentehuis van de gemeente Veendam.

5. Publicatie kennisgeving

De kennisgeving betreffende dit besluit wordt op grond van artikel 3.12 in samenhang met artikel 3.44, eerste lid Awb op 7 oktober 2014 gepubliceerd in de Staatscourant en in het blad "De Veendammer".

6. Ter-inzage-legging van het besluit

Het besluit en de bijbehorende stukken worden, met ingang van 8 oktober 2014 op grond van artikel 3.12 in samenhang met artikel 3.44, eerste lid Awb, gedurende zes weken ter inzage gelegd op het gemeentehuis van de gemeente Veendam.

7. Overwegingen ten aanzien van de ingediende zienswijzen

Naar aanleiding van de terinzagelegging van het ontwerpbesluit in de periode van 5 februari 2014 tot en met 19 maart 2014 zijn zeven zienswijzen ingediend:

1. Een zienswijze is ingediend door
2. Een zienswijze is ingediend door
3. Een zienswijze is ingediend door
4. Een zienswijze is ingediend door
5. Een zienswijze is ingediend door het Waterschap Hunze en Aa's te Veendam;
6. Een zienswijze is ingediend door Gedeputeerde Staten (GS) van Groningen en de colleges van Burgemeester en Wethouders van de gemeenten Veendam, Menterwolde en Hoogezand-Sappemeer;
7. Een zienswijze is ingediend door Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. te Veendam.

De naar voren gebrachte zienswijzen bevatten opmerkingen die betrekking hebben op de waterhuishouding, peilbuizen, geluid, de milieueffectrapportage (MER), de Ecologische Hoofd Structuur (EHS), het vergoeden van kosten, het schade protocol, de zorgplicht van Nedmag en de inrichtingsvisie.

Deze onderwerpen zijn niet betrokken bij de beoordeling van het onderhavige besluit omtrent instemming met het gewijzigd winningsplan Veendam, die plaatsvindt op grond van de artikelen 34, 35 en 36 Mbw:

- de procedure tot vaststelling van het winningsplan, bedoeld in artikel 34 Mbw;
- de beschrijving van de winning, bedoeld in artikel 35 Mbw;
- de weigeringsgronden, bedoeld in artikel 36, eerste lid, Mbw, inzake het planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen en het risico van schade ten gevolge van beweging van de aardbodem, of
- de vaststelling van beperkingen of voorschriften als bedoeld in artikel 36, derde lid, Mbw.

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

DGETM-EM / 14135221

Deze onderwerpen zijn met name van belang bij de beoordeling van de aanleg van mijnbouwwerken en de daarbij benodigde vergunningen waaronder de omgevingsvergunning. Daarbij wordt getoetst aan gebiedscriteria en wordt het effect van de aanwezigheid van het mijnbouwwerk op de omgeving beoordeeld en niet bij het besluit tot instemming met een (gewijzigd) winningsplan.

Op die delen van de zienswijzen die wel betrekking hebben op het onderhavige besluit wordt hieronder nader ingegaan:

de zienswijze met nummer 1 van

1. er is schade als gevolg van de zoutwinning ontstaan;
2. een nulmeting van de bouwkundige staat van gebouwen ontbreekt;

de zienswijze met nummer 2 van

3. een voorschrift voor een monitoringssysteem, zoals gebruikelijk in Friesland, ontbreekt;
4. hoe wordt het risico van schade als gevolg van de winning voorkomen?;
5. de toezichthoudende rol van de overheid;
6. de onafhankelijkheid van de Technische commissie bodembeweging;
7. de informatievoorziening aan belanghebbenden is onvoldoende;
8. schending van artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens;

de zienswijze met nummer 3 van

9. waardevermindering onroerend goed en compensatie hiervan;
10. verschil materiaalbalans;
11. plotselinge breuken als gevolg van aardbevingen;
12. grote onzekerheden bij verlating van zoutcavernes;
13. bulking factor;
14. bodemdalingsskom nu al breder dan voorzien;
15. instortingsgevaar;
16. onafhankelijk onderzoek is gewenst;
17. aanpassing van het winningsplan met een klachtenoverzicht, een overzicht van alle onderzoeken en de resultaten van deze onderzoeken en een overzicht van de getroffen maatregelen en een toekomstvisie;
18. invoering omgekeerde bewijslast;
19. gelijkstellen van de aanpak van schade ten gevolge van zoutwinning en gaswinning.

de zienswijze met nummer 4 van

20. onverklaarbaar verschil bodemdaling in relatie tot het gewonnen volume;
21. plannen van Nedmag voor een well head center;

de zienswijze met nummer 5 van het Waterschap Hunze en Aa's heeft betrekking op de volgende onderwerpen:

22. verantwoordelijkheid;

de zienswijze met nummer 6 van GS van Groningen en andere heeft betrekking op:

23. actualisatie van het winningsplan;
24. onzekerheidsanalyse;
25. verlenging van de voorgeschreven termijnen.

DGETM-EM / 14135221

De zienswijze met nummer 7 van Nedmag heeft betrekking op:

26. het actualiseren van het huidige winningsplan, en
27. de termijnen inzake de studies die Nedmag zal gaan verrichten.

Reactie op de opmerkingen ingedeeld naar onderwerp:

A. Bodemdaling: 1, 4, 12, 14, 19 en 24.

De bodemdalingsanalyse van Nedmag is beoordeeld door Sodm en TNO-AGE. Deze adviseurs hebben aangegeven dat de kans op directe schade als gevolg van de zoutwinning aan gebouwen zeer gering is. De scheefstelling in het gebied is op dit moment circa 0,2 mm per meter. De bouwkundige norm bedraagt 2,5 mm per meter. Bij een dergelijke scheefstelling treedt geen schade aan gebouwen op. Indirecte schade, bijvoorbeeld als gevolg van ontwatering en peilaanpassingen, is mogelijk als hierdoor natuurlijke klink of oxidatie van veen optreedt. Dit kan ook optreden door fluctuaties van het waterpeil als gevolg van de seizoenen (zomer- en winterpeil). In het gebied zijn de waterpeilen in de sloten -welke 1,5 meter onder het maaiveld staan- met 15 centimeter verlaagd ter compensatie van de bodemdaling. De jaarlijkse fluctuatie in de peilbuizen van de landstroken die tussen de sloten liggen is ongeveer 1 meter. De additionele bijdrage aan de natuurlijke klink en oxidatie van veen door de aanpassing van het waterpeil voor compensatie van de bodemdaling is dan ook verwaarloosbaar.

De reactie van de bodem op de zoutwinning is redelijk goed bekend en ook te voorspellen. Deze onzekerheden (intrinsieke onzekerheden en onzekerheden over het proces) zijn in de analyses meegenomen.

Daarnaast zijn, om onzekerheden nog beter in kaart te brengen, de voorschriften, bedoeld in de artikelen 4, 5 en 6 aan het besluit verbonden.

Tenslotte is beoordeeld of de totale bandbreedte van onzekerheid acceptabel is, en of er afdoende maatregelen zijn getroffen om de mogelijke range van schade te beperken en om de mogelijke schade als gevolg van de zoutwinning te voorkomen en te beperken.

De ontwikkeling van het volume van de bodemdalingskom komt redelijk overeen met de voorspellingen. Wel blijkt dat het dalingsvolume zich over een groter oppervlak verspreidt. Het gevolg is een ondiepere maar bredere bodemdalingskom. Op dit moment is de bodemdaling in het centrum van de bodemdalingskom ongeveer 60% van de oorspronkelijke voorspelling. Ook de bodemdalings- gradiënten zijn hierdoor lager dan oorspronkelijk voorspeld. Wel treedt er op de rand van de bodemdalingskom, waar eerder een te verwaarlozen hoeveelheid bodemdaling werd voorspeld, nog een daling van enkele centimeters op. Nedmag heeft het meetnet inmiddels uitgebreid, zoals is beschreven in het aangepaste meetplan.

Mocht blijken dat het risico op schade voortvloeiend uit bodembeweging, ten gevolge van zoutwinning uit het voorkomen Veendam groter is dan verwacht dan kan de Minister van EZ maatregelen voorschrijven op grond van artikel 50, in samenhang met artikel 49, tweede lid, onder d, Mbw.

DGETM-EM / 14135221

B. Bodemtrillingen: 11.

Bij de winning van aardgas uit poreuze gesteenten kunnen aardbevingen optreden als gevolg van de samendrukking van het poreuze gesteente tijdens de productieperiode. Hierdoor kan spanning langs breuken worden opgebouwd.

Bewegingen op deze breuken kunnen vervolgens een deel van die spanningen wegnemen. Dit kan gepaard gaan met aardbevingen. Deze aardbevingen kunnen met name optreden op plaatsen waar aan beide kanten van de breuk een competent gesteente aanwezig is. Daar waar aan één zijde van de breuk steenzout tegen de breuk ligt is de kans op bevingen zeer klein.

Het steenzout zal de ontstane spanningen door middel van het stroperig vervloeien van het zout wegnemen. Aardbevingen als gevolg van zoutwinning op breuken aan de rand van de steenzoutlaag zijn daardoor onwaarschijnlijk. Er zijn in Nederland geen bevingen waargenomen als gevolg van zoutwinning.

De bevingen die zijn waargenomen zijn het gevolg van de gaswinning uit het Annerveenveld en het Groningen veld. De huidige grens om aardbevingen in het gebied waar te nemen en te kunnen lokaliseren is op dit moment een magnitude van 1,5 op de schaal van Richter.

De bevingen – als gevolg van de gaswinning - die in het invloedsgebied van de zoutwinning Veendam zijn gelokaliseerd zijn kleiner dan 1,5 op de schaal van Richter en hebben derhalve een grote onzekerheid in hun locatie. Wanneer er zich –tegen alle verwachtingen in- in het gebied toch bevingen voordoen met een magnitude groter dan 1,5 op de schaal van Richter zal de toezichthouder Sodm passende maatregelen nemen.

C. Meetplan: 3.

Krachtens artikel 41 Mbw rust op de winningsvergunninghouder de verplichting tot het verrichten van metingen voor de aanvang en tijdens het winnen van delfstoffen, tot dertig jaar na het beëindigen van het winnen. De artikelen 30, 31 en 33 van het Mijnbouwbesluit (hierna: Mbb) bevatten nadere voorschriften.

Artikel 30 Mbb bepaalt dat deze metingen worden verricht overeenkomstig een meetplan, dat instemming behoeft van de Minister van EZ. Artikel 31 Mbb bepaalt dat de resultaten van de metingen worden overgelegd aan de inspecteur-generaal der mijnen. Artikel 33 Mbb stelt een aantal nadere eisen aan het meetplan ten aanzien van de zoutwinning. Deze regels zijn van toepassing op alle zoutwinningsactiviteiten in Nederland.

Een adequaat meetsysteem voor de bepaling van de bodemdaling is geïnstalleerd zoals beschreven in het meetplan, ingevolge de artikelen 30, 31 en 33, van het Mbb. Controle van deze bepaling van dalingssnelheden vindt plaats aan de hand van een door de Minister van EZ krachtens artikel 30 van het Mbb goedgekeurd meetplan, op grond waarvan de uitvoerder verplicht is periodiek over de uitkomsten van de uitgevoerde metingen aan de Minister van EZ te rapporteren.

In het meetplan wordt de wijze waarop metingen worden verricht naar bodembeweging ten gevolge van de zoutwinning in het betreffende gebied beschreven. Het meetplan bevat een beschrijving van de tijdstippen waarop de metingen worden verricht, de plaatsen waar gemeten wordt en de meetmethoden. Sodm houdt toezicht op de naleving van de voorschriften en regels omtrent de zoutwinning uit het zoutvoorkomen Veendam.

D. Schade: 1, 4, 9, 18, 19 en 22.

Voor mogelijke schade als gevolg van mijnbouwactiviteiten kent de Mbw een aantal bijzondere voorzieningen. Deze voorzieningen gelden voor zowel zoutwinning als gaswinning. Zo kan de Tcbb om advies worden gevraagd over het causaal verband tussen zaakschade door bodembeweging die redelijkerwijs het gevolg kan zijn van mijnbouwactiviteiten, alsmede over de omvang van die schade (artikel 114, tweede lid, onder d, Mbw).

Bij betwisting door een mijnbouwonderneming van een voor de burger (voorlopig) advies van de Tcbb kan een voorschot worden verstrekt uit het Waarborgfonds mijnbouwschade (artikel 140 Mbw).

Voor zover in de zienswijzen wordt bedoeld op de mogelijkheid van een zogenaamde omgekeerde bewijslast, waarbij Nedmag dient aan te tonen dat mogelijke schade niet het gevolg kan zijn van de zoutwinning op basis van het winningsplan Veendam is van belang dat bij wet in een bijzondere aansprakelijkheid van een mijnbouwonderneming voor de gevolgen van mijnbouwactiviteiten bij bodembeweging is voorzien (artikel 6:177 BW). Op grond van het artikel 6:177 BW zal een burger niet de onrechtmatigheid van de mijnbouwactiviteiten (de zoutwinning) en de schuld van een mijnbouwonderneming (Nedmag) moeten bewijzen. Wel zal aannemelijk moeten worden gemaakt dat schade is geleden en dat die schade is veroorzaakt door mijnbouwactiviteiten.

Daarnaast biedt het "Waarborgfonds mijnbouwschade" op grond van artikel 137 Mbw aanvullende bescherming ter verzekering van het belang van eventuele benadeelden. Het voorgaande is ook van toepassing op mogelijke waardedaling van woningen als gevolg van de zoutwinningsactiviteiten van Nedmag.

E. Instortingsgevaar: 15.

Tijdens de winning van zout uit het zoutvoorkomen Veendam zijn de cavernes geen holle ruimtes, maar zijn deze gevuld met zoutverzadigd water (brine). Deze brine geeft een bepaalde tegendruk tegen het omliggende gesteente. Doordat deze druk lager wordt gehouden dan de druk die het gesteente op de vloeistof uitoefent (door brine te produceren) stroomt het steenzout langzaam de caverne in, waar het oplost en gewonnen kan worden. Doordat de cavernes bij deze manier van produceren niet groter worden, verandert er weinig aan de spanningstoestand in het gesteente en is het instorten zeer onwaarschijnlijk. Na beëindiging van de winning wordt er geen zout meer opgelost, maar wordt door de lagere druk de caverne langzaam dichtgeduwd door het toestromende steenzout. Het volume van de caverne neemt dan af, waardoor de kans op instorten verder afneemt.

F. Volume: 10, 13, 16 en 20.

De bulking factor is de toename in volume bij omzetting of verbrokkeling van steenzout. Sodm heeft in haar advies de inzichten van de heer Houtenbos meegewogen. Sodm meent dat de resultaten van de controleberekeningen van TNO-AGE in lijn zijn met de analyses verstrekt door Nedmag, waarbij 80% van het squeezevolume in de bodemdalingskom wordt teruggevonden. Hierbij wordt opgemerkt dat TNO-AGE 100% van het squeezevolume terugvindt in de bodemdalingskom en daardoor een kleiner te produceren volume bepaalt. Om dit nader uit te zoeken is aan Nedmag de voorwaarde opgelegd om hier nadere studie naar te doen (artikel 6 van het ontwerpbesluit).

Daarnaast heeft Sodm geadviseerd om een aantal onzekerheden nader te onderzoeken, zodat de onzekerheden in de bodemdalingsvoorspellingen verkleind kunnen worden (artikelen 4 en 5 van het ontwerpbesluit).

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

G. Onafhankelijkheid: 5, 6 en 16.

DGETM-EM / 14135221

Sodm is bij wet als toezichthouder belast met de taak van toezicht op alle activiteiten rond het opsporen en winnen van delfstoffen (artikelen 126 en 127 Mbw). Op basis van artikel 128, tweede lid, Mbw doet de inspecteur-generaal der mijnen in het verslag de aanbevelingen die hij wenselijk acht met het oog op een doelmatige en voortvarende uitvoering in de toekomst van de in artikel 127 genoemde activiteiten, zoals het opsporen en winnen van delfstoffen. De Tcbb is een commissie waarvan de leden worden benoemd door de Minister van EZ (artikel 113 Mbw). De leden van de Tcbb zijn geen ambtenaren. De Tcbb adviseert op basis van artikel 114, tweede lid, Mbw niet alleen de Minister van EZ, maar adviseert ook degene bij wie zaakschade is opgetreden. Er zijn geen redenen om aan de onafhankelijkheid van Sodm of de Tcbb te twijfelen.

H. Het winningsplan: 2, 17, 21, 23, 25 en 26.

Een besluit omtrent instemming met een winningsplan wordt op basis van de aanvraag genomen (artikel 34, derde lid Mbw in samenhang met afdeling 3.4 Awb). Sodm geeft in het advies van 1 oktober 2013 aan dat het gewijzigd winningsplan Veendam voldoet aan de vereiste volledigheid (artikel 35 Mbw en de artikelen 24 en 25 Mbb).

Informatie, zoals een onderzoek naar een representatieve nulmeting van de bouwkundige staat van de gebouwen van de winningslocatie, een overzicht van klachten en schade meldingen en een toekomstvisie, is echter krachtens de Mbw geen vereiste van de Mbw en Mbb.

Nedmag stelt dat artikel 2 van het vigerende besluit de bodemdaling sinds 1993 beslaat, terwijl het ontwerpbesluit van 28 januari 2014 gaat over de periode sinds 1977. Ten aanzien van het winnen van delfstoffen vereist artikel 34, eerste lid, Mbw dat de winning uit een voorkomen geschiedt overeenkomstig een winningsplan. Artikel 35, eerste lid, onder b, Mbw schrijft voor dat het winningsplan voor elk voorkomen ten minste een beschrijving bevat van het aanvangstijdstip en de duur van de winning. Hieruit volgt dat een winningsplan de gehele duur van de winning uit een voorkomen moet beslaan. Omdat Nedmag in 1977 met het winnen van zout uit het voorkomen Veendam is begonnen beslaat het winningsplan en het instemmingsbesluit dus de gehele periode van winnen sinds 1977.

Nedmag voert op dit moment een studie uit naar een nieuw well head center dat naar verwachting in het jaar 2028 zal worden aangelegd. Deze ontwikkeling is door Nedmag wel in het gewijzigd winningsplan van 26 maart 2013 aangegeven, maar maakt geen onderdeel uit bij de voorbereiding van het onderhavige besluit. Te zijner tijd wordt hiervoor opnieuw een aanvraag omtrent instemming met een gewijzigd winningsplan ingediend ter beoordeling van de Minister van EZ. Daarnaast zal Nedmag verschillen aanvragen indienen ter beoordeling van de aanleg van de mijnbouwwerken.

I. Voorschriften instemmingsbesluit: 27.

Nedmag heeft gevraagd de termijnen van de studies bedoeld in de artikelen 4 en 6 van het ontwerpbesluit te verlengen. Gebleken is dat genoemde termijnen niet haalbaar zijn. Sodm adviseert de Minister van EZ hiermee in te stemmen. De artikelen 4 en 6 worden mede op basis van het aanvullend advies van Sodm aangepast. Voorts is gebleken dat de termijn van het voorschrift van artikel 5 niet haalbaar is. Overeenkomstig de voorgeschreven termijnen van de voorschriften in de artikelen 4 en 6 wordt het voorschrift van artikel 5 aangepast.

J. Informatievoorziening: 7.

Het winningsplan betreft het zoutvoorkomen Veendam. Dit zoutvoorkomen is volledig gelegen in de gemeente Veendam. Overeenkomstig afdeling 3.4 Awb zijn het ontwerpbesluit en alle daarop betrekking hebbende stukken in de gemeente Veendam ter inzage gelegd (artikel 3.11, eerste lid, Awb).

Op 4 februari 2014 is een kennisgeving over dit onderwerp gepubliceerd in de Staatscourant en in het blad "De Veendammer". De wijze van informatievoorziening voldoet hiermee aan de vereisten die de Awb stelt.

K. Schending van artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens: 8.

De authentieke tekst van artikel 8 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: EVRM) luidt:

Article 8. Right to respect for private and family life

1. Everyone has the right to respect for his private family life, his home and his correspondence.
2. There shall be no interference by a public authority with the exercise of this right except such as in accordance with the law and is necessary in a democratic society in the interests of national security, public safety or the economic well-being of the country, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, or for the protection of the rights and freedoms of others.

Artikel 8 beschermt het recht op eerbiediging van privé-leven, familielevens en gezinslevens. De wetgever (Regering en Staten-Generaal) heeft in Mbw en BW een balans gezocht tussen de legitieme belangen van de samenleving en de legitieme belangen van het individu. In reactie op de zienswijzen over bodembeweging en de kans op schade als gevolg van de zoutwinning is weergegeven hoe de wetgever die balans heeft vormgegeven en daarmee uitvoering geeft aan artikel 8 van het EVRM.

8. Wijzigingen ten opzichte van het ontwerpbesluit

Naar aanleiding van de zienswijzen behandeling zijn de voorschriften in de artikelen 4, 5 en 6 aangepast:

- Nedmag stelt ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 november 2014 een werkplan op voor een nadere studie naar de bulking factor in haar specifieke cavernes;
- Nedmag voert ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 juli 2015 een studie uit naar de beste wijze waarop de cavernes kunnen worden verlaten, en
- Nedmag voert ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 juli 2015 een nadere studie uit naar het verschil tussen het squeezevolume uit de materiaal balans en het volume uit de inversie en de invloed daarvan op de onzekerheid in de bodemdalingsvoorspellingen.

9. Beoordeling van de aanvraag

Nedmag is op basis van het gewijzigd winningsplan voornemens gemiddeld 315.000 ton magnesiumzout per jaar te winnen. Hiervan wordt gemiddeld 25.000 ton per jaar omgezet in vast magnesiumchloride en 290.000 ton wordt als pekel naar opslagtanks in Veendam gepompt.

In totaal zijn dertien cavernes gerealiseerd in de periode 1972-1991. In een mogelijke uitbreiding van 1 tot 3 putten is, op basis van het gewijzigd winningsplan, voorzien.

DGETM-EM / 14135221

Sodm geeft aan dat het gewijzigd winningsplan Veendam de in artikel 35, eerste lid, Mbw en artikel 24 Mbb voorgeschreven informatie bevat en in lijn is met de principes van planmatig beheer van voorkomens van delfstoffen.

Sodm is van mening dat Nedmag een gedegen analyse heeft gegeven van de verwachte bodemdaling ten gevolge van zoutwinning sinds het jaar 1993.

Nedmag heeft TNO een studie laten verrichten naar het volume van de bodemdaling. Sodm merkt op dat voorafgaand aan het jaar 1993 4 centimeter bodemdaling is ontstaan. Deze additionele 4 centimeter is in geen van de kaarten met prognoses van de bodemdaling opgenomen. Sodm is van mening dat er alsnog, op basis van het gebruikte model voor de periode 1993-2010, een ruimtelijke prognose moet worden gegeven van de huidige en de toekomstige totale bodemdaling sinds 1977.

Op verzoek van Sodm heeft de adviesgroep EZ van TNO (hierna: TNO-AGE) controleberekeningen uitgevoerd (kenmerk: TNO-AGE 13-10.047). Sodm acht de resultaten van de controleberekeningen van TNO-AGE in lijn met de analyses van Nedmag.

TNO-AGE vindt 100% van het squeezevolume terug in het bodemdalingsvolume. Derhalve adviseert Sodm om Nedmag het verschil tussen het squeezevolume uit de materiaal balans en het volume uit de inversie en de invloed daarvan op de onzekerheid in de voorspellingen nader te laten onderzoeken.

In onderdeel 4.1 (pagina 23 van het gewijzigd winningsplan) wordt aangegeven dat de maximale bodemdaling, als gevolg van de mijnbouwactiviteiten, per jaar maximaal 2 centimeter is en Nedmag verwacht een bodemdaling van maximaal 59 centimeter als gevolg van de winning van een squeezevolume van 9,2-12,4 Mm³ uit dit voorkomen aan het einde van de tweede fase van de winning (periode 2). Het abandonneren van de cavernes zal resulteren in een additionele 10 centimeter bodemdaling.

Het winningsplan bevat een overzicht van cumulatieve bodemdaling, omdat er een ander gasveld in de buurt ligt waaruit gewonnen werd. In het jaar 2010 is de winning uit dit gasveld Annerveen gestopt. In het diepste punt van het centrale deel van dit omliggende gebied wordt aan het einde van de winning een bodemdaling van maximaal 75 centimeter verwacht.

Voor de afsluiting van de cavernes speelt het vrije ondergrondse volume op dat moment een belangrijke rol. In het winningsplan geeft Nedmag aan een realistische bulking factor van 1,10 te gebruiken bij de berekening van het vrije ondergrondse volume. De onzekerheid in deze bulking factor heeft een grote invloed op het ondergrondse volume aan het einde van de winningsfase en daarmee op de bodemdaling die nog kan optreden na de winningsfase. Deze invloed is in het winningsplan niet meegenomen.

De onzekerheid in het vrije ondergrondse volume is door TNO-AGE vastgesteld op tenminste 12%. Sodm adviseert aan de Minister van EZ om Nedmag een werkplan te laten opstellen voor een nadere studie naar de bulking factor van haar cavernes en het effect daarvan op de bodemdaling na de winning. De verwachting van Sodm is dat minder zout zal kunnen worden gewonnen dan door Nedmag is aangevraagd (6,9-9,8 Mm³ vanaf 1993 7,3-10,3 Mm³ vanaf 1977, in plaats van de door Nedmag aangegeven 9,2-12,4 Mm³ vanaf 1993). Gezien de huidige grote onzekerheden in het te winnen zoutvolume en in de bodemdaling na het afsluiten en verlaten van de cavernes adviseert Sodm om Nedmag het winningsplan te laten actualiseren bij het bereiken van 50 centimeter bodemdaling.

De Tcbb geeft aan te kunnen instemmen met de bodemdalingsanalyse van Nedmag op basis van het advies van Sodm en de daaraan verbonden voorwaarden.

In de afgelopen 20 jaar waarin de zoutwinning bij Veendam operationeel is, zijn ten gevolge hiervan geen bevingen waargenomen. In het gewijzigd winningsplan (onderdeel 4.3, pagina 28 van het gewijzigd winningsplan) geeft Nedmag aan dat de kans op bodemtrillingen als gevolg van de winning, uiterst onwaarschijnlijk zijn. Dit is gebaseerd op onderzoeken naar gesteente mechanische eigenschappen van het zout en waarnemingen van het KNMI. Sodm acht het zeer onwaarschijnlijk dat de zoutproductie tot voelbare bodemtrillingen zal leiden. De Tcbb stemt op grond van het winningsplan en het advies van Sodm hiermee in.

Nedmag geeft in het winningsplan aan nader onderzoek te zullen gaan doen naar de wijze waarop de cavernes het beste verlaten kunnen worden. Hierbij zal ook het achterblijven van pekelen en de kans op permeatie van pekelen naar hoger gelegen zoutlagen worden onderzocht. Sodm adviseert Nedmag deze studie zo snel mogelijk te laten uitvoeren.

Sodm en de Tcbb adviseren de Minister van EZ om in te stemmen met het ingediende gewijzigde winningsplan met de volgende -zakelijk weergegeven- voorschriften en beperkingen:

- winning vindt plaats overeenkomstig het winningsplan tot door zoutwinning een bodemdaling optreedt van maximaal 50 centimeter (sinds 1977). Bij het optreden van 50 centimeter bodemdaling dient door Nedmag een actualisatie van het winningsplan te worden ingediend bij de Minister van EZ;
- Nedmag dient alsnog contourkaarten in waarop de totale huidige en toekomstige bodemdaling sinds 1977 ruimtelijk wordt weergegeven;
- Nedmag stelt ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen een werkplan op voor een nadere studie naar de bulking factor in haar specifieke cavernes;
- Nedmag voert ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen een studie uit naar de beste wijze waarop de cavernes kunnen worden verlaten;
- Nedmag voert ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen een nadere studie uit naar het verschil tussen het squeezevolume uit de materiaal balans en het volume uit de inversie en de invloed daarvan op de onzekerheid in de bodemdalingsvoorspellingen.

10. Conclusie

Gelet op de Mbw, het gewijzigde winningsplan Veendam en de uitgebrachte adviezen kan instemming met het gewijzigde winningsplan Veendam onder het stellen van voorschriften plaatsvinden.

Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging
Directie Energiemarkt

11. Besluit

DGETM-EM / 14135221

Gelet op de artikelen 34 en 35 van de Mijnbouwwet en de artikelen 24 en 25 van het Mijnbouwbesluit:

Besluit:

Artikel 1

Het ingediende winningsplan Veendam verkrijgt de instemming als bedoeld in artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet.

Artikel 2

Winning vindt plaats overeenkomstig het winningsplan tot het moment dat door zoutwinning een bodemdaling optreedt van maximaal 50 centimeter sinds 1977. Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. dient tijdig voordat bodemdaling van 50 centimeter optreedt een aanvraag tot wijziging van het winningsplan in bij de Minister van Economische Zaken. De aanvraag bevat een actualisatie van het winningsplan, waarin de gevolgen van voorzetting dan wel beëindiging van de winningsactiviteiten worden beschreven.

Artikel 3

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. dient zo spoedig mogelijk contourkaarten in waarop de totale huidige en toekomstige bodemdaling sinds 1977 ruimtelijk wordt weergegeven.

Artikel 4

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. stelt ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 november 2014 een werkplan op voor een nadere studie naar de bulking factor in haar specifieke cavernes.

Artikel 5

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. voert ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 juli 2015 een studie uit naar de beste wijze waarop de cavernes kunnen worden verlaten.

Artikel 6

Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. voert ten genoegen van de inspecteur-generaal der mijnen voor 1 juli 2015 een nadere studie uit naar het verschil tussen het squeezevolume uit de materiaal balans en het volume uit de inversie en de invloed daarvan op de onzekerheid in de bodemdalingsvoorspellingen.

2
3
4
5
6
7
8

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Artikel 7

1. Het besluit treedt na afloop van de beroepstermijn in werking, tenzij gedurende de beroepstermijn bij de voorzitter van de Raad van State een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan. In dat laatste geval treedt het besluit niet eerder in werking dan nadat op dat verzoek is beslist;
2. Het besluit wordt bekendgemaakt door toezending aan de aanvrager. Van het besluit wordt mededeling gedaan door toezending van een afschrift aan degenen die over dit onderwerp een zienswijze hebben ingediend. Van het besluit wordt mededeling gedaan door kennisgeving van de zakelijke inhoud in de Staatscourant en in het blad "De Veendammer".

DGETM-EM / 14135221

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

MT/lid directie Energiemarkt

Belanghebbenden kunnen tegen dit besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA, Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift bedraagt zes weken en vangt aan met ingang van de dag na die waarop dit besluit ter inzage is gelegd. Geen beroep kan worden ingesteld door een belanghebbende aan wie redelijkerwijs kan worden verweten dat hij geen zienswijzen over het ontwerp van dit besluit naar voren heeft gebracht.

Kennisgeving

Mijnbouwwet

Besluit instemming gewijzigd winningsplan Veendam

De Minister van Economische Zaken maakt bekend:

Op 26 maart 2013 heeft de Minister van Economische Zaken een aanvraag van Nedmag Industries Mining & Manufacturing B.V. ontvangen om - in overeenstemming met artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet - in te stemmen met het plan voor de winning van het zoutvoorkomen Veendam. Dit voorkomen ligt in de gemeente Veendam. Het winningsplan gaat in op het planmatig beheer van het voorkomen en het risico van schade ten gevolge van bodembeweging, die mogelijk door de winning van het voorkomen kan worden veroorzaakt. Het ontwerpbesluit heeft van 5 februari 2014 tot en met 19 maart 2014 ter inzage gelegen.

De Minister van Economische Zaken legt de volgende documenten (met uitzondering van de vertrouwelijke bedrijfs- en fabricagegegevens en gegevens die betrekking hebben op de persoonlijke levenssfeer) ter inzage:

- het winningsplan;
- het besluit;
- het ontwerpbesluit;
- het advies van Staatstoezicht op de mijnen en TNO Adviesgroep EZ, en
- het advies van de Technische commissie bodembeweging.

De stukken liggen met ingang van 8 oktober 2014 tot en met 19 november 2014 tijdens de reguliere openingstijden ter inzage bij de gemeente Veendam, Raadhuisplein 5 te Veendam.

Tot en met 19 november 2014 kan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag, tegen het besluit tot instemming met het gewijzigd winningsplan Veendam beroep worden ingesteld door:

- a. belanghebbenden die zienswijzen hebben ingebracht tegen het ontwerp van het besluit;
- b. de adviseurs die gebruik hebben gemaakt van de gelegenheid advies uit te brengen over het ontwerp van het besluit;
- c. belanghebbenden die beroep willen instellen tegen wijzigingen die bij het nemen van het besluit ten opzichte van het ontwerp daarvan zijn aangebracht;
- d. belanghebbenden aan wie redelijkerwijs niet kan worden verweten geen zienswijzen te hebben ingebracht tegen het ontwerp van het besluit.

Het instellen van beroep tegen het besluit tot instemming met het gewijzigd winningsplan Veendam geschiedt door indiening van een ondertekend beroepschrift, dat ten minste de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het besluit waartegen het is gericht, alsmede de gronden van het beroep bevat. Daarnaast dient u in het beroepschrift aan te geven tegen welk specifiek besluit beroep wordt ingesteld, aan wie het besluit is gericht en op welke datum het besluit is genomen.

Het beroepschrift moet worden gericht aan de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. Het instellen van beroep schorst de werking van het besluit niet.

Het besluit treedt op 20 november 2014 in werking, behalve indien gedurende de beroepstermijn bij de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag, een verzoek om een voorlopige voorziening is gedaan. Pas nadat op dat verzoek is beslist, treedt het besluit in werking. Bij het verzoek moet een afschrift van het beroepschrift worden overgelegd.

Voor inlichtingen kunt u zich wenden tot